
**Przykładowy program nauczania do umiejętności dodatkowej (DUZ)
dla zawodu
Technik eksploatacji portów i terminali (samochodowych) 333106**

Przygotowanie do obsługi wózków widłowych

Oś priorytetowa II. Efektywne polityki publiczne dla rynku pracy, gospodarki i edukacji
Działanie 2.15 Kształcenie i szkolenie zawodowe dostosowane do potrzeb zmieniającej się gospodarki

Konkurs nr POWR.02.15.00-IP.02-00-004/19 Opracowanie programów nauczania do umiejętności dodatkowych dla zawodów (DUZ)

PUBLIKACJA BEZPŁATNA

rok 2020

Spis treści

1. Założenia ogólne zawierające opis dodatkowej umiejętności zawodowej	3
2. Założenia organizacyjne	4
2.1. Liczba godzin przewidzianych na realizację programu	4
2.2. Wymagania kwalifikacyjne osób prowadzących zajęcia	5
2.3. Wyposażenie dydaktyczne	6
2.4. Wymagania wobec osób kształconych zgodnie z programem dodatkowej umiejętności zawodowej.....	8
3. Cele kształcenia dodatkowej umiejętności zawodowej	8
4. Wykaz efektów kształcenia dodatkowej umiejętności zawodowej oraz kryteriów weryfikacji	8
5. Plan nauczania dodatkowej umiejętności zawodowej	13
6. Program nauczania dla przedmiotów dodatkowej umiejętności zawodowej	15
6.1. Budowa wózków widłowych.....	15
6.2. Podstawy eksploatacji wózków widłowych	20
7. Wykaz proponowanej literatury	27
8. Ewaluacja programu	29

---

1. Założenia ogólne zawierające opis dodatkowej umiejętności zawodowej

„Z powodu rosnącego negatywnego wpływu towarowego drogowego transportu na środowisko, wzrost kongestii, przy niewystarczającym wykorzystaniu istniejących możliwości innych gałęzi transportu, zwłaszcza transportu kolejowego, poszukuje się alternatywnych rozwiązań zgodnie z zasadami zrównoważonego rozwoju. Jednym ze sposobów jest transfer ładunków z transportu drogowego na bardziej przyjazne środowisku gałęzi transportu. Transport intermodalny jest jednym z alternatywnych rozwiązań w tworzeniu nowoczesnych łańcuchów transportowo-logistycznych łączących dwie lub więcej gałęzi transportu w jeden system. [...]

W łańcuchach logistycznych, prostych i rozbudowanych, może występować przewóz ładunków przy wykorzystaniu jednej gałęzi transportu, najczęściej transportu drogowego, z racji jego prawie nieograniczonej dostępności.”¹

Przeładunek w terminalach odbywa się przy użyciu różnych środków transportu wewnętrznego, wśród których ważne miejsce zajmują wózki widłowe różnego rodzaju. Pozwalają one znacznie zoptymalizować procesy transportowe.

Umiejętność obsługi wózka widłowego jest wręcz niezbędna w obecnym czasie dla pracownika zajmującego się obsługą ładunku, jego przygotowaniem do transportu czy też przeładunku.

Technik eksploatacji portów i terminali posiadający uprawnienia do kierowania wózkiem widłowym staje się bardziej atrakcyjny na rynku pracy, poszerza swoje umiejętności zawodowe o kwalifikacje poszukiwane na rynku.

---

¹ https://www.logistyka.net.pl/bank-wiedzy/transport-i-spedycja/item/download/79326_6e9d7c343065c2b8f3aa3017b78da4db

2. Założenia organizacyjne

2.1. Liczba godzin przewidzianych na realizację programu

Podstawa programowa kształcenia w zawodach szkolnictwa branżowego w zawodzie technik eksploatacji portów i terminali obejmuje dwie kwalifikacje :

SPL.02. Obsługa podróżnych w portach i terminalach.

SPL.03. Obsługa ładunków w portach i terminalach.

Minimalna liczba godzin kształcenia zawodowego dla tej kwalifikacji wynosi 1300.

SPL.02. Obsługa podróżnych w portach i terminalach	670
SPL.03. Obsługa ładunków w portach i terminalach	630

Zgodnie z Rozporządzeniem Ministra Edukacji Narodowej z dnia 3 kwietnia 2019 roku w sprawie ramowych planów nauczania dla publicznych szkół (Dz. U. z 2019 roku, poz. 639) w technikum 5-letnim łączna liczba godzin przeznaczona na kształcenie zawodowe wynosi 56.

Do obliczeń przyjmuje się, że średnio w każdym roku jest 30 tygodni co stanowi 1680 godzin. Różnica godzin między minimalną liczbą godzin wynikającą z podstawy programowej kształcenia w zawodzie, a liczbą godzin wynikającą z ramowego planu nauczania wynosi 380. Jest to liczba godzin, która może być przeznaczona na zajęcia w ramach dodatkowych umiejętności zawodowych.

Wskazany zestaw efektów uczenia się w ramach niniejszego programu dodatkowych umiejętności zawodowych zaplanowano na minimum:

- Liczba godzin – 35
- Czas trwania – jeden semestr

Czas realizacji programu dodatkowej umiejętności zawodowej wynosi jeden semestr, w klasie piątej w I semestrze. Tygodniowa liczba to 2 godziny.

Zajęcia powinny odbywać się w grupach do 8 osób, z podziałem na zespoły 2-osobowe. Zaleca się również samodzielne wykonywanie przez uczniów, ćwiczeń symulujących zadania zawodowe.

Zajęcia powinny być prowadzone z wykorzystaniem różnych form pracy aktywizujących uczniów np. praca w grupach.

2.2. Wymagania kwalifikacyjne osób prowadzących zajęcia

Wymagania kwalifikacyjne osób prowadzących zajęcia w ramach dodatkowej umiejętności zawodowej określają przepisy w sprawie szczegółowych kwalifikacji wymaganych od nauczycieli. Szczegółowe wymagania osób prowadzących zajęcia to:

- ukończone studia pierwszego stopnia na kierunku (specjalności) zgodnym z nauczaniem przedmiotem oraz posiadanie przygotowania pedagogicznego lub
- studia pierwszego stopnia na kierunku, którego efekty kształcenia, obejmują treści nauczanego przedmiotu, wskazane w podstawie programowej dla tego przedmiotu, oraz posiadanie przygotowania pedagogicznego.

Osoba prowadząca zajęcia w ramach dodatkowej umiejętności zawodowej powinna:

- posiadać ukończone studia na wydziale transportu/ logistyki/ mechaniki / budowy maszyn,
- posiadać przygotowanie pedagogiczne.

Ponadto może to być:

- pracodawca z branży transportu drogowego, który posiada uprawnienia instruktora praktycznej nauki zawodu;
- pracodawca z branży transportu drogowego posiadający niezbędną wiedzę teoretyczną i doświadczenie w zakresie obsługi wózków widłowych oraz odpowiednie kwalifikacje do obsługi wózków widłowych.

Wykładowcy: osoby posiadające wiedzę teoretyczną z zakresu szkolenia. Instruktorzy: osoby prowadzące zajęcia praktyczne, posiadające kwalifikacje potwierdzone przez UDT zaświadczeniem kwalifikacyjnym w grupie, kategorii i zakresie – rodzaju urządzenia odpowiedniego dla zakresu kształcenia.

W uzasadnionych przypadkach w szkole, która realizuje dodatkową umiejętność zawodową może być, za zgodą kuratora oświaty zatrudniona osoba niebędąca nauczycielem, posiadająca przygotowanie uznane przez dyrektora szkoły za odpowiednie do prowadzenia zajęć. Osobę, zatrudnia się na zasadach określonych w ustawie z dnia 26 czerwca 1974 r. – Kodeks pracy (Dz. U. z 2018 r. poz. 917, z późn. zm.), z tym że do tej osoby stosuje się odpowiednio przepisy dotyczące tygodniowego obowiązkowego wymiaru godzin zajęć edukacyjnych nauczycieli oraz ustala się jej wynagrodzenie nie wyższe niż 184% kwoty bazowej, określanej dla nauczycieli corocznie w ustawie budżetowej. Organy prowadzące szkoły mogą upoważniać dyrektorów szkół, w indywidualnych przypadkach, do przyznawania wynagrodzenia w wyższej wysokości.

2.3. Wyposażenie dydaktyczne

Opis infrastruktury pracowni

a. usytuowanie stanowiska

stanowiska dydaktyczne powinny znajdować się w sali usytuowanej w pobliżu sali do zajęć praktycznych, wskazane w tym samym budynku.

b. wielkość i inne wymagania dotyczące pomieszczenia lub innego miejsca, w którym znajduje się stanowisko;

wielkość pomieszczenia, liczba i usytuowanie stanowisk, sposób wykończenia podłóg, sufitów, ścian, okien i drzwi zgodna z przepisami prawa w zakresie wymagań: budowlanych, bezpieczeństwa i higieny pracy, ochrony przeciwpożarowej oraz sanitarno-epidemiologicznych.

c. minimalna powierzchnia (kubatura) niezbędna dla pojedynczego stanowiska;

stanowisko o powierzchni dostosowanej do zasad ergonomii i zapewniające uczniom swobodę ruchu wystarczającą do wykonywania pracy w sposób bezpieczny.

d. wyposażenie stanowiska w niezbędne media z określeniem ich parametrów

-
- punkty zasilania w energię elektryczną z napięciem 230 V z zabezpieczeniem przeciwporażeniowym oraz wyłącznikami bezpieczeństwa na stanowiskach oraz centralnym wyłącznikiem bezpieczeństwa,
  - instalacja ogrzewcza,
  - wentylacja grawitacyjna,
  - oświetlenie dzienne z dodatkowo możliwością oświetlenia światłem sztucznym,
  - szerokopasmowe łącze internetowe.

I. Pracownia eksploatacji środków transportu wewnętrznego wyposażona w:

- stanowisko komputerowe dla nauczyciela podłączone do sieci lokalnej z dostępem do Internetu, z urządzeniem wielofunkcyjnym, projektorem multimedialnym lub tablicą interaktywną lub monitorem interaktywnym,
- plansze poglądowe dotyczące urządzeń transportu bliskiego,
- modele wózków widłowych, układów stosowanych w wózkach widłowych,
- filmy dydaktyczne dotyczące obsługi wózków widłowych,
- dokumentację techniczną wózków widłowych,
- zestaw przepisów i norm regulujących bezpieczną eksploatację wózków widłowych,
- zestaw pierwszej pomocy oraz procedury udzielania pierwszej pomocy poszkodowanym w stanach nagłego zagrożenia zdrowia.

Urządzenie (wózek widłowy) spełnia wymagania dozoru technicznego i wymagania bhp oraz bezpiecznej pracy (na odpowiedzialność organizatora szkolenia)

UWAGA

Zaleca się aby kształcenie w ramach dodatkowej umiejętności zawodowej odbywało się w rzeczywistych warunkach pracy. Może odbywać się w pracowniach zawodowych, u pracodawcy lub w centrum kształcenia zawodowego.

2.4. Wymagania wobec osób kształconych zgodnie z programem dodatkowej umiejętności zawodowej

Dla realizacji programu dodatkowej umiejętności zawodowej Przygotowanie do obsługi wózków widłowych – wymagane jest osiągnięcie efektów kształcenia zawartych w podstawie programowej kształcenia w zawodzie technik eksploatacji portów i terminali w zakresie kwalifikacji SPL.03. Obsługa ładunków w portach i terminalach.

Planując dodatkową umiejętność zawodową – Przygotowanie do obsługi wózków widłowych należy zadbać, aby realizacja jej była po zrealizowaniu efektów w zakresie SPL.03.5. Organizowanie obsługi środków transportu bliskiego w portach i terminalach. Związane jest to z faktem, że dodatkowa umiejętność zawodowa ściśle powiązana jest z umiejętnościami w zakresie wykonywania prac związanych z organizacją obsługi wózków widłowych w terminalach samochodowych i intermodalnych.

3. Cele kształcenia dodatkowej umiejętności zawodowej

Absolwent szkoły prowadzącej kształcenie w zawodzie technik eksploatacji portów terminali w zakresie Dodatkowej Umiejętności Zawodowej Przygotowanie do obsługi wózków widłowych powinien być przygotowany do wykonywania następujących zadań zawodowych:

1. Przygotowania do obsługi wózków widłowych
2. Przygotowania do eksploatacji wózków widłowych

4. Wykaz efektów kształcenia dodatkowej umiejętności zawodowej oraz kryteriów weryfikacji

Do wykonywania zadań zawodowych w zakresie dodatkowej umiejętności zawodowej niezbędne jest osiągnięcie niżej wymienionych efektów kształcenia:

Efekty kształcenia	Kryteria weryfikacji
Uczeń	Uczeń
1. charakteryzuje rodzaje wózków widłowych	<ul style="list-style-type: none"> - wymienia rodzaje wózków widłowych - dobiera rodzaje wózków widłowych
2. opisuje budowę i działanie wózków widłowych	<ul style="list-style-type: none"> - rozróżnia elementy wózków widłowych - charakteryzuje budowę wózków widłowych - omawia działanie wózków widłowych - stosuje zasady bezpiecznego użytkowania butli gazowej - wskazuje typowe usterki występujące przy eksploatacji wózków widłowych
3. omawia przepisy dozoru technicznego związane z eksploatacją wózków widłowych	<ul style="list-style-type: none"> - wskazuje przepisy prawa dotyczące eksploatacji wózków widłowych - omawia znaczenie dozoru technicznego - wskazuje wymagania eksploatacyjne wózków widłowych - stosuje zasady eksploatacji wózków widłowych - stosuje przepisy dotyczące kwalifikacji osób obsługujących wózki widłowe
4. omawia przepisy, zasady bezpieczeństwa i higieny pracy oraz ochrony przeciwpożarowej i ochrony środowiska na zajmowanym stanowisku	<ul style="list-style-type: none"> - identyfikuje zagrożenia dla życia i zdrowia związane z obsługą wózków widłowych - opisuje działanie urządzeń zabezpieczających - charakteryzuje sytuacje krytyczne podczas obsługi wózków widłowych

Efekty kształcenia	Kryteria weryfikacji
Uczeń	Uczeń
	- wskazuje działania zapobiegawcze i środki bezpieczeństwa właściwe dla różnych rodzajów zagrożeń
5. dobiera środki ochrony indywidualnej i zbiorowej podczas obsługi wózków widłowych	- stosuje środki ochrony indywidualnej podczas obsługi wózka widłowego - stosuje środki ochrony zbiorowej podczas obsługi wózków widłowych

Efekty kształcenia	Kryteria weryfikacji	Nazwa przedmiotu
Uczeń:	Uczeń:	
1. charakteryzuje rodzaje wózków widłowych	- wymienia rodzaje wózków widłowych - dobiera rodzaje wózków widłowych	Budowa wózków widłowych

Efekty kształcenia Uczeń:	Kryteria weryfikacji Uczeń:	Nazwa przedmiotu
<p>2. opisuje budowę i działanie wózków widłowych</p>	<ul style="list-style-type: none"> - rozróżnia elementy wózków widłowych - charakteryzuje budowę wózków widłowych - omawia działanie wózków widłowych - stosuje zasady bezpiecznego użytkowania butli gazowej - wskazuje typowe usterki występujące przy eksploatacji wózków widłowych 	<p>Budowa wózków widłowych</p>
<p>3. omawia przepisy dozoru technicznego związane z eksploatacją wózków widłowych</p>	<ul style="list-style-type: none"> - wskazuje przepisy prawa dotyczące eksploatacji wózków widłowych - omawia znaczenie dozoru technicznego - wskazuje wymagania eksploatacyjne wózków widłowych - stosuje zasady eksploatacji wózków widłowych - stosuje przepisy dotyczące kwalifikacji osób obsługujących wózki widłowe - charakteryzuje wymagania kwalifikacyjne dla osób obsługujących wózki widłowe 	<p>Podstawy eksploatacji wózków widłowych</p>

Efekty kształcenia Uczeń:	Kryteria weryfikacji Uczeń:	Nazwa przedmiotu
<p>4. omawia przepisy, zasady bezpieczeństwa i higieny pracy oraz ochrony przeciwpożarowej i ochrony środowiska na zajmowanym stanowisku</p>	<ul style="list-style-type: none"> - identyfikuje zagrożenia dla życia i zdrowia związane z obsługą wózków widłowych - opisuje działanie urządzeń zabezpieczających - charakteryzuje sytuacje krytyczne podczas obsługi wózków widłowych - wskazuje działania zapobiegawcze i środki bezpieczeństwa właściwe dla różnych rodzajów zagrożeń 	<p>Podstawy eksploatacji wózków widłowych</p>
<p>5. dobiera środki ochrony indywidualnej i zbiorowej podczas obsługi wózków widłowych</p>	<ul style="list-style-type: none"> - stosuje środki ochrony indywidualnej podczas obsługi wózka widłowego - stosuje środki ochrony zbiorowej podczas obsługi wózków widłowych 	

5. Plan nauczania dodatkowej umiejętności zawodowej – Przygotowanie do obsługi wózków widłowych

Nazwa przedmioty/zajęć	Tematy jednostek metodycznych	Liczba godzin	Uwagi o realizacji
I. Budowa wózków widłowych	Rodzaje wózków widłowych	1	Ćwiczenia praktyczne, zajęcia praktyczne w pracowni zawodowej, CKP lub u pracodawcy
Budowa wózków widłowych	Zastosowanie wózków widłowych	1	Ćwiczenia praktyczne, zajęcia praktyczne w pracowni zawodowej, CKP lub u pracodawcy
Budowa wózków widłowych	Wyposażenie dodatkowe wózków widłowych	1	Ćwiczenia praktyczne, zajęcia praktyczne w pracowni zawodowej, CKP lub u pracodawcy
Budowa wózków widłowych	Cykl pracy wózków widłowych	6	Ćwiczenia praktyczne, zajęcia praktyczne w pracowni zawodowej, CKP lub u pracodawcy
Budowa wózków widłowych	Rola i zadania dozoru technicznego	2	Ćwiczenia praktyczne, zajęcia praktyczne w pracowni zawodowej, CKP lub u pracodawcy
Budowa wózków widłowych	Przepisy prawa dotyczące uprawnień do obsługi wózków widłowych	2	Ćwiczenia praktyczne, zajęcia praktyczne w pracowni zawodowej, CKP lub u pracodawcy
II. Podstawy eksploatacji wózków widłowych	Zasady eksploatacji wózków widłowych	5	Ćwiczenia praktyczne, zajęcia praktyczne w pracowni zawodowej, CKP lub u pracodawcy

Nazwa przedmioty/zajęć	Tematy jednostek metodycznych	Liczba godzin	Uwagi o realizacji
Podstawy eksploatacji wózków widłowych	Obsługa wózków widłowych	15	Ćwiczenia praktyczne, zajęcia praktyczne w pracowni zawodowej, CKP lub u pracodawcy
Podstawy eksploatacji wózków widłowych	Zasady bezpiecznej eksploatacji wózków widłowych	2	Ćwiczenia praktyczne, zajęcia praktyczne w pracowni zawodowej, CKP lub u pracodawcy

---

6. Program nauczania dla przedmiotów dodatkowej umiejętności zawodowej

Wykaz przedmiotów nauczania

1. Budowa wózków widłowych.
2. Podstawy eksploatacji wózków widłowych.

6.1. Budowa wózków widłowych

Cele ogólne przedmiotu

1. poznanie klasyfikacji wózków widłowych,
2. poznanie budowy wózków widłowych,
3. omówienie zastosowania wózków widłowych,
4. wskazanie przepisów prawa dotyczących uprawnień UDT.

Cele operacyjne

1. opisać rodzaje wózków widłowych,
2. scharakteryzować budowę wózków widłowych,
3. uzasadnić zastosowanie wózków widłowych,
4. stosować zasady bezpiecznego użytkowania butli gazowej,
5. scharakteryzować rolę dozoru technicznego,
6. wskazać przepisy, zasady bezpieczeństwa i higieny pracy oraz ochrony przeciwpożarowej i ochrony środowiska na zajmowanym stanowisku,
7. zastosować wymagania kwalifikacyjne dla operatorów wózków widłowych.

Dział programowy	Tematy jednostek metodycznych	Liczba godzin	Wymagania programowe podstawowe Uczeń potrafi	Wymagania programowe ponadpodstawowe Uczeń potrafi	Etap realizacji
I. Budowa wózków widłowych	Rodzaje wózków widłowych	3	<ul style="list-style-type: none"> wymienić rodzaje wózków widłowych określić zastosowanie wózków widłowych 	<ul style="list-style-type: none"> scharakteryzować zastosowanie poszczególnych rodzajów wózków widłowych 	Klasa V pierwsz e półrocze
Budowa wózków widłowych	Budowa i działanie wózków widłowych	6	<ul style="list-style-type: none"> scharakteryzować budowę wózków widłowych omawia działanie wózków widłowych rozróżnia elementy wózków widłowych 	<ul style="list-style-type: none"> stosuje zasady bezpiecznego użytkowania butli gazowej, wskazuje typowe usterki występujące przy eksploatacji wózków widłowych 	Klasa V pierwsz e półrocze

Dział programowy	Tematy jednostek metodycznych	Liczba godzin	Wymagania programowe podstawowe Uczeń potrafi	Wymagania programowe ponadpodstawowe Uczeń potrafi	Etap realizacji
Budowa wózków widłowych	Rola i zadania dozoru technicznego	2	<ul style="list-style-type: none"> wskazać przepisy prawa dotyczące dozoru technicznego omówić zakres i formy 	<ul style="list-style-type: none"> zastosować przepisy prawa dotyczące dozoru technicznego 	Klasa V pierwsz e półrocze
			<ul style="list-style-type: none"> wykonywania dozoru technicznego wskazać dokumentację wózków widłowych 		
Budowa wózków widłowych	Przepisy prawa określające uprawnienia do obsługi wózków widłowych	2	<ul style="list-style-type: none"> wskazać przepisy dotyczące uprawnień do obsługi wózków widłowych wymienić wymagania na stanowisko operator wózków widłowych 	<ul style="list-style-type: none"> zastosować przepisy dotyczące uprawnień do obsługi wózków widłowych 	Klasa V pierwsz e półrocze

PROCEDURY OSIĄGANIA CELÓW KSZTAŁCENIA PRZEDMIOTU

Propozycje metod nauczania:

Zajęcia powinny być prowadzone z wykorzystaniem różnych form organizacyjnych:

indywidualnie i zespołowo. Stosowane powinny być zarówno podające jak i aktywizujące metod nauczania, takie jak: przewodniego tekstu, dyskusji dydaktycznej, metoda przypadków oraz ćwiczeń. Ważna w procesie kształcenia jest indywidualizacja pracy w kierunku potrzeb i możliwości ucznia w zakresie metod, środków oraz form kształcenia.

Środki dydaktyczne:

W pracowni, w której prowadzone będą zajęcia edukacyjne powinny się znajdować: modele wózków widłowych, układów stosowanych w wózkach widłowych, plansze poglądowe dotyczące wózków widłowych, katalogi wózków widłowych, dokumentacje obsługowe i eksploatacyjne wózków widłowych, dokumentacje techniczne wózków widłowych oraz ich zespołów i podzespołów, przepisy i normy prawa w zakresie transportu, przepisy i normy dotyczące obsługi wózków widłowych, druki i wzory dokumentów transportowych, filmy dydaktyczne przedstawiające różne rodzaje wózków widłowych, filmy dydaktyczne przedstawiające zasady bezpiecznej pracy wózków widłowych.

Obudowa dydaktyczna:

Miejsce zajęć powinno być wyposażone w stanowisko komputerowe dla nauczyciela podłączone do sieci lokalnej z dostępem do Internetu, z drukarką, ze skanerem oraz z projektorem multimedialnym, oprogramowanie z zakresu eksploatacji wózków widłowych. Zestawy ćwiczeń z instrukcjami, karty samooceny, karty pracy dla uczniów.

Warunki realizacji programu przedmiotu:

Zajęcia powinny być prowadzone w pracowni eksploatacji środków transportu wewnętrznego, w grupach do 8 osób.

Proponowane metody sprawdzania osiągnięć edukacyjnych ucznia/słuchacza

Sprawdzanie opanowania przez uczniów wymagań programowych będzie przeprowadzone na podstawie wykonanych ćwiczeń. W ocenie należy uwzględnić następujące kryteria ogólne: zawartość merytoryczną ćwiczeń, ich poprawność, jakość

---

wykonania. Sprawdzanie osiągnięć uczniów powinno odbywać się przez cały okres realizacji programu zajęć na podstawie kryteriów przedstawionych na początku zajęć. Należy stosować obowiązujący system oceniania i skalę ocen. Podczas realizacji programu nauczania należy oceniać osiągnięcia uczniów w zakresie wyodrębnionych wymagań programowych. Ocena postępów uczniów powinna być dokonywana na podstawie regularnie przeprowadzanych sprawdzianów, odpowiedzi ustnych, wykonania ćwiczeń, obserwacji ucznia podczas zajęć. W ocenie końcowej osiągnięć edukacyjnych uczniów należy uwzględnić wyniki sprawdzianów oraz poziom wykonania ćwiczeń.

Sposoby ewaluacji przedmiotu

Podczas ewaluacji przedmiotu można wykorzystać:

- testy osiągnięć uczniów,
- samoocenę dokonywaną przez nauczyciela,
- ankiety oceny zajęć wypełnione przez uczniów,
- opinie osób trzecich (innych nauczycieli, dyrektora, wizytatora, doradcy metodycznego, rodziców).

Jakość procesu nauczania i uzyskiwane efekty zależą w dużym stopniu od programu nauczania przedmiotu:

- jego koncepcji,
- doboru stosowanych metod i technik nauczania,
- używanych środków dydaktycznych w odniesieniu do założonych celów i treści kształcenia – materiału nauczania.

Realizacja programu nauczania w ramach przedmiotu powinna zapewnić osiągnięcie założonych efektów z podstawy programowej. Na tym etapie ewaluacji programu nauczania przedmiotu mogą być wykorzystywane:

- arkusze obserwacji zajęć (lekcji koleżeńskich, nadzoru pedagogicznego),
- notatki własne nauczyciela,
- notatki z rozmów z pracodawcami, rodzicami,
- zestawienia bieżących osiągnięć uczniów,

-
- karty/arkusze samooceny uczniów,
  - wyniki z ćwiczeń w rozwiązywaniu testów egzaminacyjnych z wykorzystaniem technik komputerowych,
  - obserwacje (kompletne, wybiórcze – nastawione na poszczególne elementy, np. kształtowanie najważniejszych umiejętności, kształtowanie postaw, indywidualizacja, warunki i sposób realizacji).

W ramach ewaluacji programu wskazane jest określenie i przeanalizowanie:

- treści, które uczniowie opanowują bez problemów,
- treści, których opanowanie sprawia uczniom trudności,
- środków dydaktycznych, stosowanych metod nauczania,
- wyników osiągniętych przez uczniów.

Dzięki zrealizowaniu tych działań możliwa będzie optymalizacja treści programowych, wyposażenia i środków dydaktycznych oraz stosowanych metod nauczania.

6.2. Podstawy eksploatacji wózków widłowych

Cele ogólne przedmiotu

1. posługiwanie się przepisami dotyczącymi bezpiecznej obsługi wózków widłowych,
2. zasady eksploatacji obsługi wózków widłowych.

Cele operacyjne

1. wskazać podstawy prawne eksploatacji wózków widłowych,
2. omówić zasady eksploatacji wózków widłowych,
3. wymienić obowiązki obsługującego wózków widłowych,
4. opisać czynności operatora wózka widłowego przed rozpoczęciem pracy,
5. opisać czynności operatora wózka widłowego w czasie pracy,
6. opisać czynności operatora wózka widłowego po zakończeniu pracy,
7. wymienić zasady bezpiecznej obsługi wózka widłowego,
8. scharakteryzować przepisy bezpieczeństwa i higieny pracy przy obsłudze wózka widłowego,

9. omówić procedurę postępowania w przypadku awarii urządzenia, nieszczęśliwego wypadku.

Dział programowy	Tematy jednostek metodycznych	Liczba godzin	Wymagania programowe podstawowe Uczeń potrafi	Wymagania programowe ponadpodstawowe Uczeń potrafi	Etap realizacji
II. Podstawy obsługi wózków widłowych	Wymagania techniczne dotyczące wózków widłowych	5	<ul style="list-style-type: none"> wskazać przepisy prawa dotyczące obsługi wózków widłowych wymienić rodzaje dokumentacji technicznej dotyczącej obsługi wózków widłowych określić wymagania techniczne będące podstawą dopuszczenia wózków widłowych do eksploatacji 	<ul style="list-style-type: none"> określić terminy przeglądów bieżących i okresowych wózków widłowych 	Klasa V pierwsze półrocze
Podstawy obsługi wózków widłowych	Obsługa wózków widłowych	15	<ul style="list-style-type: none"> omówić obowiązki operatora wózków widłowych opisać czynności 	<ul style="list-style-type: none"> ocenić długość cyklu pracy wózka widłowego 	Klasa V pierwsze półrocze

Dział programowy	Tematy jednostek metodycznych	Liczba godzin	Wymagania programowe podstawowe Uczeń potrafi	Wymagania programowe ponadpodstawowe Uczeń potrafi	Etap realizacji
			<p>operatora wózków widłowych przed rozpoczęciem pracy opisać czynności operatora wózków widłowych w czasie pracy</p> <ul style="list-style-type: none"> • opisać czynności operatora wózków widłowych po zakończeniu pracy • omówić zasady bezpiecznej wymiany butli gazowej 		

Dział programowy	Tematy jednostek metodycznych	Liczba godzin	Wymagania programowe podstawowe Uczeń potrafi	Wymagania programowe ponadpodstawowe Uczeń potrafi	Etap realizacji
Podstawy obsługi wózków widłowych	Zasady bezpiecznej obsługi wózków widłowych	2	<ul style="list-style-type: none"> wymienić czynności zakazane podczas obsługi wózków widłowych omówić obowiązki operatora po stwierdzeniu uszkodzenia wózka widłowego wskazać przepisy bezpieczeństwa i higieny pracy obowiązujące w czasie pracy wózków widłowych omówić sposoby ochrony przed porażeniem prądem elektrycznym wskazać najczęstsze przyczyny awarii i wypadków 	<ul style="list-style-type: none"> dokonać analizy procedury postępowania w przypadku awarii, nieszczęśliwego wypadku 	Klasa V pierwsze półrocze

Dział programowy	Tematy jednostek metodycznych	Liczba godzin	Wymagania programowe podstawowe Uczeń potrafi	Wymagania programowe ponadpodstawowe Uczeń potrafi	Etap realizacji
			związane z pracą wózków widłowych <ul style="list-style-type: none"> omówić zasady udzielania pierwszej pomocy przedmedycznej 		

PROCEDURY OSIĄGANIA CELÓW KSZTAŁCENIA PRZEDMIOTU

Propozycje metod nauczania:

Zajęcia powinny być prowadzone z wykorzystaniem różnych form organizacyjnych: indywidualnie i zespołowo. Bardzo ważna jest indywidualizacja pracy w kierunku potrzeb i możliwości ucznia w zakresie metod, środków oraz form kształcenia, która pozwoli kształtować umiejętności poprzez uczenie się we współpracy.

Środki dydaktyczne:

W pracowni powinny się znajdować: modele wózków widłowych, układów stosowanych w wózkach widłowych, plansze poglądowe dotyczące wózków widłowych, dokumentacja obsługi i eksploatacyjna wózków widłowych, dokumentacja techniczna wózków widłowych oraz ich zespołów i podzespołów, przepisy i normy dotyczące obsługi wózków widłowych, filmy dydaktyczne prezentujące poszczególne rodzaje wózków widłowych, filmy dydaktyczne przedstawiające zasady bezpiecznej pracy wózków widłowych.

Obudowa dydaktyczna:

Miejsce zajęć powinno być wyposażone w stanowisko komputerowe dla nauczyciela podłączone do sieci lokalnej z dostępem do Internetu, z urządzeniem wielofunkcyjnym oraz z projektorem multimedialnym, oprogramowanie z zakresu eksploatacji i nadzoru nad pracą wózków widłowych. Zestawy ćwiczeń, karty samooceny, karty pracy dla uczniów.

Warunki realizacji programu przedmiotu:

Zajęcia powinny być prowadzone w pracowni środków transportu wewnętrznego, w grupach do 8 osób.

Proponowane metody sprawdzania osiągnięć edukacyjnych ucznia/słuchacza

Sprawdzanie opanowania przez uczniów wymagań programowych będzie przeprowadzone na podstawie wykonanych ćwiczeń. W ocenie należy uwzględnić następujące kryteria ogólne: zawartość merytoryczną ćwiczeń, ich poprawność, jakość wykonania. Sprawdzanie osiągnięć uczniów powinno odbywać się przez cały okres realizacji programu zajęć na podstawie kryteriów przedstawionych na początku zajęć. Należy stosować obowiązujący system oceniania i skalę ocen. Podczas realizacji programu nauczania należy oceniać osiągnięcia uczniów w zakresie wyodrębnionych wymagań programowych. Ocena postępów uczniów powinna być dokonywana na podstawie regularnie przeprowadzanych sprawdzianów, odpowiedzi ustnych, wykonania ćwiczeń, obserwacji ucznia podczas zajęć. W ocenie końcowej osiągnięć edukacyjnych uczniów należy uwzględnić wyniki sprawdzianów oraz poziom wykonania ćwiczeń.

Sposoby ewaluacji przedmiotu

Podczas ewaluacji przedmiotu można wykorzystać:

- testy osiągnięć uczniów,
- samoocenę dokonywaną przez nauczyciela,
- ankiety oceny zajęć wypełnione przez uczniów,
- opinie osób trzecich (innych nauczycieli, dyrektora, wizytatora, doradcy metodycznego, rodziców).

Jakość procesu nauczania i uzyskiwane efekty zależą w dużym stopniu od programu nauczania przedmiotu:

- jego koncepcji,
- doboru stosowanych metod i technik nauczania,
- używanych środków dydaktycznych w odniesieniu do założonych celów i treści kształcenia – materiału nauczania.

Realizacja programu nauczania w ramach przedmiotu powinna zapewnić osiągnięcie założonych efektów z podstawy programowej. Na tym etapie ewaluacji programu nauczania przedmiotu mogą być wykorzystywane:

- arkusze obserwacji zajęć (lekcji koleżeńskich, nadzoru pedagogicznego),
- notatki własne nauczyciela,
- notatki z rozmów z pracodawcami, rodzicami,
- zestawienia bieżących osiągnięć uczniów,
- karty/arkusze samooceny uczniów,
- wyniki z ćwiczeń w rozwiązywaniu testów egzaminacyjnych z wykorzystaniem technik komputerowych,
- obserwacje (kompletne, wybiórcze – nastawione na poszczególne
- elementy, np. kształtowanie najważniejszych umiejętności, kształtowanie postaw, indywidualizacja, warunki i sposób realizacji).

W ramach ewaluacji programu wskazane jest określenie i przeanalizowanie:

- treści, które uczniowie opanowują bez problemów,
- treści, których opanowanie sprawia uczniom trudności,
- środków dydaktycznych, stosowanych metod nauczania,
- wyników osiąganych przez uczniów.

Dzięki zrealizowaniu tych działań możliwa będzie optymalizacja treści programowych, wyposażenia i środków dydaktycznych oraz stosowanych metod nauczania.

---

7. Wykaz proponowanej literatury

1. Wózki widłowe Podręcznik operatora, Praca zbiorowa, rok wydania 2014, wydawnictwo: Grupa Image
2. Organizacja ruchu podnośnikowych wózków jezdniowych czołowych w transporcie wewnątrzzakładowym. Poradnik - Antoni Saulewicz, CIOP-BIP
3. Wózki jezdniowe podnośnikowe bez wysięgnika, Aleksander Sosiński, wyd. LIWONA
4. Wózki jezdniowe napędzane specjalizowane, Tuchliński Ryszard, Wydawca: KabelInwest, rok wydania: 2015
5. Wózki jezdniowe podnośnikowe. Wybrane zagadnienia dotyczące konserwacji i użytkowania, D. Kozłowski, K. Dębski, Wydawnictwo KaBe Krosno, 2006
6. Logistyczne systemy transportu bliskiego i magazynowania tom I, Z. Korzeń
7. ILiM 1998
8. Transport w przedsiębiorstwie. Maszyny i urządzenia. K. Pawlicki, WSiP 1996
9. Rozporządzenie Ministra Rozwoju i Finansów z dnia 15 grudnia 2017 r. w sprawie bezpieczeństwa i higieny pracy przy użytkowaniu wózków jezdniowych z napędem silnikowym (Dz. U. 2018 poz. 47)
10. Rozporządzenie Ministra Przedsiębiorczości i Technologii dnia 8 października 2019 r. zmieniające rozporządzenie w sprawie bezpieczeństwa i higieny pracy przy użytkowaniu wózków jezdniowych z napędem silnikowym (Dz. U. 2019 poz. 1948), 10) rozporządzenie Ministra Przedsiębiorczości i Technologii z dnia 22 października 2018 r. w sprawie bezpieczeństwa i higieny pracy przy obsłudze żurawi wieżowych i szybkomontujących (Dz.U. 2018 poz. 2147)
11. Rozporządzenie Ministra Przedsiębiorczości i Technologii z dnia 30 października 2018 r. w sprawie warunków technicznych dozoru technicznego w zakresie eksploatacji, napraw i modernizacji urządzeń transportu bliskiego, Dz.U. 2018 poz. 2176
12. Rozporządzenie Ministra Gospodarki, Pracy i Polityki Społecznej z dnia 29 października 2003 r. w sprawie warunków technicznych dozoru technicznego w zakresie eksploatacji niektórych urządzeń transportu bliskiego (Dz.U. 2003 nr 193 poz. 1890);

-
13. Rozporządzenie Ministra Przedsiębiorczości i Technologii z dnia 21 maja 2019 r. w sprawie sposobu i trybu sprawdzania kwalifikacji wymaganych przy obsłudze i konserwacji urządzeń technicznych oraz sposobu i trybu przedłużenia okresu ważności zaświadczeń kwalifikacyjnych (Dz. U. poz. 1008).
  14. <https://www.udt.gov.pl/co-i-kiedy-podlega-dozorowi/urządzenia-transportu-bliskiego>
  15. [Ustawa z dnia 21 grudnia 2000 r. o dozorze technicznym](#) (Dz.U. 2000 nr 122 poz. 1321); [tekst jednolity z późniejszymi zmianami](#) (Dz.U. 2013 poz. 963)
  16. [Ustawa z dnia 9 listopada 2018 r. o zmianie ustawy o dozorze technicznym](#) (Dz.U. 2018 poz. 2518)
  17. [Rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 7 grudnia 2012 r. w sprawie rodzajów urządzeń technicznych podlegających dozorowi technicznemu](#) (Dz. U. z 2012 poz. 1468), wydane na podstawie art. 5 ust. 2 ustawy o dozorze technicznym

---

8. Ewaluacja programu

Podczas ewaluacji można wykorzystać:

- testy osiągnięć uczniów,
- samoocenę dokonywaną przez nauczyciela,
- ankiety oceny zajęć wypełnione przez uczniów,
- opinie osób trzecich (innych nauczycieli, dyrektora, wizytatora, doradcy metodycznego, rodziców).

Jakość procesu nauczania i uzyskiwane efekty zależą w dużym stopniu od programu nauczania dodatkowej umiejętności zawodowej:

- jego koncepcji,
- doboru stosowanych metod i technik nauczania,
- używanych środków dydaktycznych w odniesieniu do założonych celów i treści kształcenia – materiału nauczania.

Realizacja programu nauczania w ramach dodatkowej umiejętności zawodowej powinna zapewnić osiągnięcie założonych efektów. Na tym etapie ewaluacji programu nauczania mogą być wykorzystywane:

- arkusze obserwacji zajęć (lekcji koleżeńskich, nadzoru pedagogicznego),
- notatki własne nauczyciela,
- notatki z rozmów z pracodawcami, rodzicami,
- zestawienia bieżących osiągnięć uczniów,
- karty/arkusze samooceny uczniów,
- wyniki z ćwiczeń w rozwiązywaniu testów egzaminacyjnych z wykorzystaniem technik komputerowych,
- obserwacje (kompletne, wybiórcze – nastawione na poszczególne elementy, np. kształcenie najważniejszych umiejętności, kształtowanie postaw, indywidualizacja, warunki i sposób realizacji).
- W ramach ewaluacji programu wskazane jest określenie i przeanalizowanie:
- treści, które uczniowie opanowują bez problemów,
- treści, których opanowanie sprawia uczniom trudności,

-
- środków dydaktycznych, stosowanych metod nauczania,
  - wyników osiągniętych przez uczniów.

Dzięki zrealizowaniu tych działań możliwa będzie optymalizacja treści programowych, wyposażenia i środków dydaktycznych oraz stosowanych metod nauczania.

WZÓR KWESTIONARIUSZA ANKIETY DLA

UCZNIĄ/NAUCZYCIELĄ/PACODAWCĄ

PROPONOWANE NARZĘDZIA DO POMIARU W RAMACH OCENY

KSZTAŁCENIA DLA DODATKOWEJ UMIEJĘTNOŚCI ZAWODOWEJ

Do proponowanych narzędzi pomiaru w ramach oceny kształcenia dodatkowej umiejętności zawodowej zaliczyć można:

- 1) **wstępny arkusz** pomiaru, w którym uczeń określi poziom swoich umiejętności „na wejściu” – przed odbyciem kształcenia zawodowego;
- 2) **końcowy arkusz** pomiaru przeprowadzony po odbyciu kształcenia zawodowego;
- 3) **obserwacja i ocena** zachowania ucznia przy wykonywaniu zadań zawodowych.

WSTĘPNY ARKUSZ POMIARU

Szanowni Państwo, drogi uczniu, droga uczennico, ta ankieta jest częścią badań, których wyniki pozwolą ocenić opanowanie umiejętności kształcenia zawodowego.

Imię i nazwisko ucznia:

Zawód: technik eksploatacji portów i terminali

Data wypełnienia:

Cel kształcenia zawodowego:

1. Podniesienie poziomu umiejętności i kompetencji w ramach dodatkowej umiejętności zawodowej – Przygotowanie do obsługi wózków widłowych:
  - przestrzegania przepisów dozoru technicznego związanych z obsługą wózków widłowych,

-
- stosowania przepisów dotyczących obowiązków operatora wózka widłowego przed, po i w czasie pracy na urządzeniu,
  - przestrzegania przepisów bezpieczeństwa i higieny pracy, ochrony przeciwpożarowej i ochrony środowiska na stanowisku pracy,
  - udzielania pierwszej pomocy poszkodowanym w wypadkach przy pracy oraz w stanach zagrożenia zdrowia i życia.
2. Poznanie specyfiki pracy na rzeczywistym stanowisku pracy w tym ponoszenie odpowiedzialności za wykonywanie działań na konkretnym stanowisku pracy;
  3. Zdobycie praktycznego doświadczenia zawodowego i podniesienie umiejętności zawodowych z myślą o zyskaniu większych szans na zatrudnienie, ułatwiających podjęcie stałego zatrudnienia oraz poprawienie pozycji na rynku pracy;
  4. Weryfikacja wiedzy teoretycznej poprzez uczestnictwo w kształceniu praktycznym.

System oceniania i ewaluacja (monitorowanie) przebiegu i efektów kształcenia

Legenda

1. **Nie posiadam danej umiejętności** – nie wiem, jak wykonać daną czynność, nigdy tego nie robiłem.
2. **Uczę się** – zaczynam nabywać umiejętność, uczę się podstawowych czynności.
3. **Potrafię wykonać podstawowe czynności** – posiadam już podstawowe umiejętności z danego zakresu, ale nie potrafię jeszcze pracować w pełni samodzielnie.
4. **Pracuję samodzielnie** – jestem w stanie poradzić sobie z większością sytuacji, wymagających danej umiejętności, rzadko potrzebuję wsparcia.
5. **Uczę innych** – opanowałem daną umiejętność na tyle dobrze, że jestem w stanie nauczyć jej innych uczniów/pracowników.

Uwaga: Narzędzie ma charakter uniwersalny, może być stosowane przez ucznia, nauczyciela w CKZ i pracodawcę na każdym etapie kształcenia.

Kompetencje kluczowe	ocena	ocena	ocena	ocena	ocena	uwagi
	1	2	3	4	5	
wymienić rodzaje wózków widłowych						
określić zastosowanie wózków widłowych						
scharakteryzować zastosowanie poszczególnych rodzajów wózków widłowych						
rozdzielić elementy wózków widłowych						
scharakteryzować budowę wózków widłowych						
opisać działanie wózków widłowych						
stosuje zasady bezpiecznego użytkowania butli gazowej						
scharakteryzować kryteria oceny stanu technicznego wózków widłowych						
wskazać przepisy prawa dotyczące dozoru technicznego						

Kompetencje kluczowe	ocena	ocena	ocena	ocena	ocena	uwagi
	1	2	3	4	5	
omówić zakres i formy wykonywania dozoru technicznego						
wskazać dokumentację wózków widłowych						
dokonać analizy przepisów prawa dotyczące dozoru technicznego						
wskazać przepisy dotyczące uprawnień do obsługi wózków widłowych						
wymienić wymagania na stanowisko operator wózków widłowych						
analizować przepisy dotyczące uprawnień do obsługi wózków widłowych						

Końcowy arkusz pomiaru umiejętności

KOŃCOWY ARKUSZ POMIARU

Szanowni Państwo, drogi uczniu, droga uczennico, ta ankieta jest częścią badań, których wyniki pozwolą ocenić opanowanie umiejętności kształcenia zawodowego.

Imię i nazwisko ucznia:

Zawód:

Data wypełnienia:

Cel kształcenia zawodowego:

1. Podniesienie poziomu umiejętności i kompetencji w ramach dodatkowej umiejętności zawodowej – Przygotowanie do obsługi wózków widłowych:
  - przestrzegania przepisów dozoru technicznego związanych z obsługą wózków widłowych,
  - stosowania przepisów dotyczących obowiązków operatora wózka widłowego przed, po i w czasie pracy na urządzeniu,
  - przestrzegania przepisów bezpieczeństwa i higieny pracy, ochrony przeciwpożarowej i ochrony środowiska na stanowisku pracy,
  - udzielania pierwszej pomocy poszkodowanym w wypadkach przy pracy oraz w stanach zagrożenia zdrowia i życia.
2. Poznanie specyfiki pracy na rzeczywistym stanowisku pracy w tym ponoszenie odpowiedzialności za wykonywanie działań na konkretnym stanowisku pracy;
3. Zdobywanie praktycznego doświadczenia zawodowego i podniesienie umiejętności zawodowych z myślą o zyskaniu większych szans na zatrudnienie, ułatwiających podjęcie stałego zatrudnienia oraz poprawienie pozycji na rynku pracy;
4. Weryfikacja wiedzy teoretycznej poprzez uczestnictwo w kształceniu praktycznym.

System oceniania i ewaluacja (monitorowanie) przebiegu i efektów kształcenia

Legenda

1. **Nie posiadam danej umiejętności** – nie wiem, jak wykonać daną czynność, nigdy tego nie robiłem.
2. **Uczę się** – zaczynam nabywać umiejętność, uczę się podstawowych czynności.
3. **Potrafię wykonać podstawowe czynności** – posiadam już podstawowe umiejętności z danego zakresu, ale nie potrafię jeszcze pracować w pełni samodzielnie.
4. **Pracuję samodzielnie** – jestem w stanie poradzić sobie z większością sytuacji, wymagających danej umiejętności, rzadko potrzebuję wsparcia.

-
5. **Uczę innych** – opanowałem daną umiejętność na tyle dobrze, że jestem w stanie nauczyć jej innych uczniów/pracowników.

Uwaga: Narzędzie ma charakter uniwersalny, może być stosowane przez ucznia, nauczyciela w CKZ i pracodawcę na każdym etapie kształcenia.

Kompetencje kluczowe	ocena 1	ocena 2	ocena 3	ocena 4	ocena 5	uwagi
wskazać przepisy prawa dotyczące obsługi wózków widłowych						
wymienić rodzaje dokumentacji technicznej dotyczącej obsługi wózków widłowych						
określić wymaganie techniczne będące podstawą dopuszczenia wózków widłowych do eksploatacji						
określić terminy przeglądów bieżących i okresowych wózków widłowych						
omówić obowiązki operatora wózków widłowych						
opisać czynności operatora wózków widłowych przed rozpoczęciem pracy						
opisać czynności operatora wózków widłowych w czasie pracy						

opisać czynności operatora wózków widłowych po zakończeniu pracy						
omówić zasady bezpiecznej wymiany butli gazowej						
ocenić czas pracy wózka widłowego						
wymienić czynności zakazane podczas obsługi wózków widłowych						
omówić obowiązki operatora po stwierdzeniu uszkodzenia wózka widłowego						
wskazać przepisy bezpieczeństwa i higieny						
pracy w czasie pracy wózków widłowych						
omówić sposoby ochrony przed porażeniem prądem elektrycznym						
wskazać najczęstsze przyczyny awarii i wypadków związane z pracą wózków widłowych						

dokonać analizy procedury postępowania w przypadku awarii, nieszczęśliwego wypadku						
--	--	--	--	--	--	--

Protokół z prac zespołu ds. ewaluacji programu nauczania

1. Spostrzeżenia po zestawieniu wyników badań, przyrost kompetencji.
2. Wnioski po zestawieniu wyników badań.
3. Wypracowane rekomendacje do dalszej pracy.

Podpisy członków zespołu

ZAŁĄCZNIK – PRZYKŁADOWE SCENARIUSZE ZAJĘĆ

SCENARIUSZ ZAJĘĆ NR 1

Dodatkowa umiejętność zawodowa – **Przygotowanie do obsługi wózków widłowych**

Przedmiot: Budowa wózków widłowych

Temat zajęć: Rodzaje wózków widłowych

Warunki realizacji:

Oddział podzielony na grupy maksymalnie dwuosobowe.

Maksymalna liczba uczniów na opiekuna zgodnie z przepisami oświatowymi.

Metody nauczania:

- praca z tekstem
- ćwiczenia praktyczne z wykorzystaniem sprzętu informatycznego

Ćwiczenia

- praktyczne
- dyskusja

Cele ogólne:

-
- poznanie klasyfikacji wózków widłowych

Efekty kształcenia:

- opisać rodzaje wózków widłowych
- scharakteryzować poszczególne rodzaje wózków widłowych

Kryteria weryfikacji:

- wymienia rodzaje wózków widłowych
- uzasadnić zastosowanie poszczególnych rodzajów wózków widłowych

Środki dydaktyczne:

- stanowisko komputerowe z podłączeniem do sieci internetowej
- modele wózków widłowych, układy automatyki stosowane w wózkach widłowych
- plansze poglądowe dotyczące wózków widłowych
- filmy prezentujące poszczególne rodzaje wózków widłowych

Przebieg zajęć

1. Część organizacyjna: Sprawdzenie listy obecności.
2. Część wprowadzająca: Podanie tematu zajęć, omówienie celu zajęć
3. Część właściwa. Rodzaje urządzeń transportu bliskiego

Kolejność czynności:

- Odszukanie w materiałach/Internecie rodzajów wózków widłowych
  - Praca w zespołach dwuosobowych nad charakterystyką jednego z rodzajów wózków widłowych wskazanego przez nauczyciela.
  - Prezentacja na forum klasy wyników pracy zespołów.
  - Wspólne wykonanie graficznej prezentacji: Rodzaje wózków widłowych.
4. Część podsumowująca: Ocena pracy poszczególnych zespołów wspólnie z klasą.

SCENARIUSZ ZAJĘĆ NR 2

Dodatkowa umiejętność zawodowa – **Przygotowanie do obsługi wózków widłowych**

Przedmiot: Podstawy obsługi wózków widłowych

Temat zajęć: Zasady bezpiecznej obsługi wózków widłowych

Warunki realizacji:

Oddział podzielony na grupy dwuosobowe.

Maksymalna liczba uczniów na opiekuna zgodnie z przepisami oświatowymi.

Metody nauczania:

Nauka na przygotowanych stanowiskach

Ćwiczenia

praktyczne, dyskusja

Cele ogólne:

- posługiwanie się przepisami dotyczącymi bezpiecznej eksploatacji wózków widłowych,

Efekty kształcenia:

- wskazać podstawy prawne eksploatacji wózków widłowych
- wymienić zasady obsługi wózków widłowych

Kryteria weryfikacji:

- wskazuje przepisy prawa dotyczące obsługi wózków widłowych
- wskazuje wymagania eksploatacyjne dla wózków widłowych
- omawia zasady obsługi wózków widłowych

Środki dydaktyczne:

- stanowisko komputerowe z dostępem do Internetu
- przepisy i normy prawa w zakresie transportu, przepisy i normy dotyczące obsługi wózków widłowych
- dokumentacje obsługowe i eksploatacyjne wózków widłowych

Przebieg zajęć

1. Część organizacyjna: Sprawdzenie listy obecności.

-
2. Część wprowadzająca: Podanie tematu zajęć, omówienie celu zajęć
  3. Część właściwa. Zasady eksploatacji wózków widłowych

Kolejność czynności:

- Wyszukanie w Internecie przepisów prawa dotyczących eksploatacji wózków widłowych
- Praca w grupach:
  - jakie są zasady obsługi wózków widłowych zawarte w przepisach prawa;
  - jakie są rodzaje dokumentacji technicznej dotyczące eksploatacji wózków widłowych.

Prezentacja na forum klasy i dyskusja .

4. Część podsumowująca: Wspólna ocena pracy zespołów.